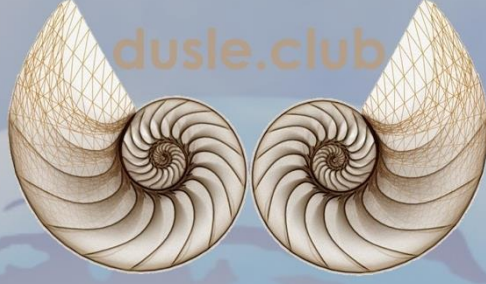

dusle.club

BİZİM

5

HİKAYEMİZ

TÜKETME ! TÜKENME !

(Bizim Hikayemiz – 13)

Gereksinim icadın anasıdır.

Fiziksel dünya ile başa çıkmak için, toplumsal ilişkileri kolaylaştırmak, hayal gücünü geliştirmek, anlamlı semboller yaratmak için aletler yaparız.

Marx'a göre icat birkaç kahramanın olağanüstü çabaları değil bir çok küçük ilerlemenin birikimiyle oluşan bir süreçtir.

Güney Amerikalılar yol inşa etmiyorlardı, çünkü buna ihtiyaçları yoktu, asıl neden ise bu yollarda yük taşıyabilecek hayvanların kıtada bulunmuyuşuydu.

Teknolojinin evrimi organik analogiler gerektirdi.

Örneğin yelkenli gemi fikri içi oyulmuş kanolardaki kişilerin ayağa kalktıklarında giysilerine zıt yönlü esen rüzgarın teknenin hızına etki ettiğini görmeleriyle başladı.

İlk metal aletleri öncülü ise taşı, taş bulunması kolay ve işlenmesi rahat bir üründü.

Ancak metal kadar uzun ömürlü değildi, işlenmesi ve şekillendirilmesi de metale kıyasla daha güçtü.

1867 yılında Karl Marx İngiltere'nin Birmingham kentinde beş yüz farklı çekicin üretildiğini öğrendiğinde çok şaşırmişti.

Otomobil varoluşunun ilk 10 yılında oyuncak ya da eğlence aracı olarak görülüyordu, bir ihtiyaç değildi, kamyon ise kendini ancak 1. Dünya savaşında kanıtlayabildi.

Modern bir otomobilin şeklinin, yapısının, üretim biçiminin ve önemli özelliklerinin pek çoğu bisikletten türetilmiştir.

İlk otomobiller dört tekerlekli bisikletlerden daha küçüktü ve Henry Ford ilk otomobile " Dörtteker " adını vermişti.

Merdaneli çırçır 1725'te Akdeniz'in doğu sahillerinden Abd.'ye de Louisiana eyaletine gitti.

Burada kölelerce toplanan pamukların işlenmesinde kullanıldı.

Buhar makinesi ise bize öğretildiği James Watt'ın buluşu değildi.

1775 yılında Watt'ın yaptığı ilk buhar makinesinden çok daha önceleri 1715'te Thomas Newcomen tarafından icat edilmişti.

Watt, Newcomen'in geliştirdiği makineyi 1764 yılından itibaren revize etmeye çalışmış ve bunu 20 yıl sonra tam anlamıyla başarabilmişti.

Edison 1878'de elektrikli aydınlatma sistemi üzerinde çalışırken Avrupa ve Amerika'da şehirlerde kullanılan 12 farklı elektrik sistemi vardı.

Akor elektrik lambasının mucitleri eş zamanlı olarak, İngiltere de Sir Joseph Swan , Abd.'de Thomas Edison ve Rusya'da A. N. Lodygin di.

Tüm gelişmeler içinde bir buluşun gelişimi çok ilginç.

Amerika'da tahta çitlerin yüksek maliyeti Batı'ya doğru genişlemeyi oldukça yavaşlatmıştı.

1871' Abd. Tarım Bakanlığı mevcut çit rezervinin ülkenin ulusal borcuna eşit olduğunu açıkladı.

Bu durumda mevcut çitlerin yerine yeni bir çitleme malzemesi bulunması gerekiyordu.

Onlarca alternatif denendi fakat başarılı olunamadı.

Ardından dut ağacı familyasından " Osage Orange" ağacının denenmesi istendi, deneme olumlu sonuçlandı ve bu ağacın kullanılmasına karar kılındı.

Ancak bu ağacın büyük bir çiftliğin çevresini sarması 4 – 5 yılı buluyordu ve bu o günlerde çiftçiler için çok uzun bir süreydi.

300 milyon ağaç yetiştirilip 100 bin km. lik çit örmek mümkün oldu fakat bu da dertlerine derman olmadı, yeni bir çözüm bulunması gerekiyordu.

Bu nedenle “ Osange Orange “ ağacından yola çıkılarak bu ağacın endüstriyel hali tasarlandı.

Günümüzde de kullanılan dikenli tel böyle icat edildi.

Amerika’da 1875’ te 272 bin, 1877’de 5 milyon 900 bin, 1880’de 36 milyon 500 bin kg. dikenli tel üretildi ve Amerikalı çiftçiler çiftliklerini böylece çitleyebildiler.

1851’de İngiltere’de Crystal Palace’ta açılan ilk endüstri sergileri makineler ve yan ürünlerini sergiliyorlardı.

İngiltere’de ilk endüstriyel toplumun kurulması neredeyse bütün zaman mekan algısını dönüştürdü.

Günümüzde bizim bilimi teknoloji sanmamıza benzer bir yanılsamayı bu.

Bilim ve teknoloji ancak modern endüstriyel toplumca birbirine eş değer olarak görüldü.

Ve bilime toplumsal ölçekte önem verme ancak bu yanılsama sonrası mümkün oldu.

Oysa bilim ancak 19. Yy. sonlarında endüstriyel gelişmeye ve teknolojiye köklü bir katkıda bulanabilmişti.

Teknolojik açıdan çeşitlilik, süreklilik, yenilik ve ayıklanma temel ilkeleri ifade etti hep.

Bilimse her zaman hakikati aradı.

Ortega Y. Gasset’e göre teknoloji gereksiz olanın üretimidir.

Belki de Gasset haklıydı, Abd’de 1970 yılından bu yana alınan 4,7 milyon patentin tamamı kullanılmadığına göre bu patentlerin hepsi ihtiyacımız değildi.

Sanıldığıının aksine üretmek kadar tüketmekte yüksek bir bilinç ister.

Gerçekten neye ihtiyacımız olup olmadığını, neyin lüks, neyin ihtiyaç olduğunu saptamak hayati önemdedir.

Çünkü belirlediğimizi sandığımız nesnelere bizi belirleyebilir.

Ekranları seçtiğimizi sandığımız dünyada, ekranlarında bizi seçebildiğini aklımızdan çıkarmamalıyız.

Kahramanlar mucitler mitini, özdeksel ilerleme düşüncesini, milliyetçiliği ve patent terörünü yaratanlar neyi, nasıl tüketmemiz gerektiğini de belirliyorlar kuşkusuz.

Yapay Zekaya doğru ilerleyen bir dünyada nesnelere belirleyen insandan, nesnelere tarafından belirlenen insana geçmemiz çok uzak bir ihtimal değil.

Ellerimize her zamankinden daha çok ihtiyacımız var şimdi.

TARİH SENSİN !

(Bizim Hikayemiz – 14)

Tarihi inşa etmek, şimdiki zamanı yorumlamaktır.

Bunun için Dünya'nın tartılması ve mümkün olanların görülmesi gerekir.

Bu görülebildiğinde, biriktirilebilen unsurların fark edilip, organize edilmeleri gerekir.

İktidarda para veya bilgi gibi birikir, tabii ki insanda.

Şimdi kimi birikim modellerini incelemeye başlayalım isterseniz.

Uzakdoğu 3 ekonomik dünya demektir.

Çöl silsilesini denetleyen İslam, etkisini Komorin Burnu'ndan itibaren hissettiren Hindistan

ve hem karasal, hem denizsel etkileri denetleyebilen Çin.

Hint ekonomisi Batı'dan İslamiyet'in ve Doğu'dan Çin'in basıncı altında var olabilmiştir hep.

İngilizlerin bölgedeki varlığı bu basıncı azaltmış ancak yerine emperyal bir basınç koymuştur.

İngiltere'deki sanayi devriminin ana aktörlerinden pamuk Hindistan'dan İngiltere'ye taşınmıştır.

Hint işçileri, örneğin Fransız işçilerden 6 kat daha az ücret alıyordu bu dönemde.

Ancak yine de Hindistan'da kapitalist birikim sanayi devrimi sonrası ana akım kapitalizmle eşgüdümlüdür.

Çin'de ise devlet kapitalist birikimi sınırlamış, insan birikimini esas almıştır.

Müslüman olan Moğollar ise “ Aydınlanmış Despotizme” yakındılar.

Yani altın yumurtlayan tavuğu kesmemeye çalışıyorlardı, bu nedenle ekim alanlarını geliştirmek ve yeni ekim alanı açmak isteyen köylülere köstek olmadılar.

Özellikle sonraları ele geçirdikleri Hindistan'da Babür İmparatorluğu'nu kurdukları dönemlerde daha da hoşgörölü olup dinsel uzlaşmalar aramaları önemlidir.

Hindistan'da günümüze de yansıyan etnik ve mezhepsel sorunların kaynağını da bu dönemlerde aramak mümkündür.

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi iktidar bilgi ve para kadar, insan da biriktirmek zorundadır.

Ve insan birikmediğinde diğlerleri birikmemektedir.

Bundan dolayı insanların varoluşsal hallerini, duygularını, inançlarını, hasletlerini ve özlemlerini hesap etmek zorunludur.

Belki de bu nedenle Çin çoğu zaman kendi için bir dünya olmayı seçmiştir.

Çin Seddi saldırılardan korunmak kadar, kendi iç dünyalarında yaşama isteklerinin de bir tezahürüdür kimilerine göre.

Pasifik Okyanusu'na junk gemileriyle etkin olmalarına rağmen denizciliği ve donanmalarını Ming Hanedanı sonrası geliştirmemeleri, metalürji (Malzeme Bilimi) konusunda Avrupa'dan çok daha ilerde olmalarına rağmen, gemi çıpaları, silahlar, tüfekler ve kılıçlar konusundaki uzmanlıklarına rağmen, bunu bir rekabet unsuru haline getirmemeleri önemlidir.

Devasa bir coğrafyada kalabalık bir nüfus Çin'in birikim modelinin esasını teşkil etmiştir tarih boyunca.

Batı'nın birikim modeli ise çoğunlukla anamalcı idi.

Devrim kelimesi ilk olarak 1688'de İngiltere'de ortaya çıktı.

İngiltere Devrimi'ni o zamanlar dünyanın merkezi olabildiği için yapabilmişti.

Endüstri Devrimi kelimesi ise 1837 yılında Adolphe Blaqui tarafından önerildi.

Bu kavram 1845'ten itibaren Marx ve Engels tarafından sıkça kullanıldı.

1716 – 1717 yıllarında İngiltere'de kurulan ilk değirmen “ İngiltere'deki ilk gerçek fabrika “ İtalya'da 2 yıl boyunca sürdürdükleri endüstriyel casusluğun bir ürünüdür.

Dolayısıyla endüstriyel devrimin tek nedeni makinelerin gelişmişliği değildi, eğer öyle olsaydı İtalyanlar İngilizlerden çok daha öndelerdi.

Üstelik İtalyanlar'da bu bilgileri kendileri yaratmamıştı, Uzakdoğu'ya seyahat eden gezginlerinin, tacirlerinin sayesinde ve Çin ile olan ilişkilerinden devşirmişti.

İlk Hollanda devleti 1648'de bağımsız olan birleşik eyaletlerdi.

Bölgeye Hollanda adı tıpkı İsviçre'de olduğu gibi devleti oluşturan eyaletlerden birinin adından alınarak 1808 yılında verildi.

Hatırlamakta yarar var, Hollanda'nın yüzölçümü 41.850 km², İsviçre'nin yüzölçümü 41.285 km² dir.

Coğrafi avantajların yanı sıra yüzölçümlerindeki bu benzerlik, her iki ülkenin ekonomik hayatında doğrudan belirleyicidir.

İster yüksek ticari hareketliliği, ister entelektüel gelişmeleri, ister sosyal gelişmeleri ele alalım sonuç değişmez, küçük her zaman daha hareketlidir.

Övgüyle bahsedilen Atina Demokrasi'sinin ancak 5.000 kişilik bir topluluk için uygulanabildiği, tüm ütopyaların yaklaşık 5.000 kişi için tasarlandığını da hesaba katarsak küçüğün önemi daha iyi anlaşılabilir.

Karşılaştırma yapılabilmesi için Türkiye'nin yüzölçümünün 783.562 km², Çin'in yüzölçümünün 9.597.000 km² olduğunu, bunun yukarıda bahsedilen ülkelerin sırasıyla 18 ve 231 kat fazla olduğunu da belirtelim.

Eğer tek başına Çin'in Avrupa Coğrafyası'nın neredeyse tamamına yakın bölümünü kapladığını, Asya Coğrafyası'nın ise Avrupa'dan yaklaşık 4,5 kat büyük olduğunu fark edersek “ Doğu Sorunu “ belki daha sağlıklı bir çerçeveye oturabilir.

Kartezyen bir düzlemde Avrupa Y yani ordinat olarak tarihsel ve zamansal, Asya ise X yani apsis olarak toplumsal ve uzamsal olarak görülebilir.

Batı doğrusal, Doğu dögüseldir, Batı 10'luk dizgeyle, Doğu 12'lik dizgeyle hareket eder.

Bu nedenle diyalektik- materyalist yöntemi benimsemeksizin bu konularda fikir yürütmek pek olası değildir.

Kırlar olmadan kentler, takas olmaksızın para, lüks olmadan sefalet, fakirlik olmadan zenginlik nasıl anlaşılabilir ?

Materyallere karşı özgürlük bizi edebiyata, kölelik ise bilime götürür.

Oysa edebiyat " Haz İhtiyacımızı " ve bilim " Hız İhtiyacımızı " karşılamak için var edilmediler.

Ruhu olan her şeyi solduran kapitalizme karşı, her nesneye ruh katmaya çalışan devrimcilerin söyleyecekleri sözler bitmedi daha.

" Ne kırlarda direnen çiçekler

Ne kentlerde devleşen öfkeler

Henüz elveda demediler. "

HANGİ ÖZGÜRLÜK ? NASIL EŞİTLİK ?

(BİZİM Hikayemiz – 15)

Opportunity (fırsat) kavramı insanın karşısına çıkan anahtar bir kelimedir.

Fırsatı yakalamak önemlidir, fırsat bizim sınırlarımızı gösterir potansiyellerimizi açığa çıkarır, bizi rekabete sokar, sınar ve kanıtlar.

Amerika en başından bu yana bir fırsatlar ülkesiydi.

Başlangıçta Amerika'daki İngiliz kolonileri orta bölgede sağlam bir şekilde iskan edilmişlerdi.

“ Vahşetin Çağrısı “ içinde bulunan bu bölgedeki kentler tıpkı Avrupa'daki örnekleri gibi kendi kendilerini yönetme fırsatı yakalamışlardı.

İngiltere'deki çalkantılı durum onların bu özerk yaklaşımına katkı sunmuştu.

1762'de 63.000 Fransız'a karşı 1 milyon İngiliz vardı Amerika'da.

Yani Avrupa'dan göçen her bir Fransız'a karşı 30 İngiliz Amerika'ya göçmüştü.

Bu durum sonraları Fransızları kuzeye yani Kanada'ya yöneltti ve Fransızlar Kanada'da yoğunlaştılar.

Önceleri İngiltere'deki iç karışıklıklardan yararlanan Amerikalılar sonraları denizlerin onlara sunduğu yeni fırsatlardan da yararlandı.

Eğer uzaklarda şaşırtıcı maceralara girilmez ise deniz servet kazandırmaz, Amerikalılar macerayı ve serveti seviyorlardı.

18. yy. sonlarında Abd. ticaret filosunun tonajı İngiltere'den sonra 2. idi ve nüfusa orantılandığında ise 1. idi.

Amerika'nın fırsatlar için krediye ihtiyacı olmuştu hep, sürekli nakit kıtlığı onlara ekonominin hileli ve zayıf yönlerini göstermişti.

Sonraları yeni fırsatların ülkenin iç kesimlerinde olduğu görüldü.

“ Self Mademan” (Kendini yetiştiren adam) fırsatları kollayacak ve er geç kazanmanın bir yolunu bulacaktı.

Bu perspektif onların tek kurşun atmadan Atlantik’ten Pasifięe kadar gitmelerine imkan tanıdı.

1803’te Lousiana’yı satın aldılar, 1821’de Florida’yı elde ettiler, 1846’da Orleans’ı aldılar, Teksas ve Kaliforniya’yı Meksika’dan, 1867’de Alaska’yı Rusya’dan satın aldılar.

Bu karasal yönelim tarımsal gelişmeleri tetikledi ve bu da Amerika’nın kurucu babalarının sınıfını yarattı.

Ancak bir sorun vardı.

İngiliz siyasal geleneği vergi verenin rızası olmadan vergi olmaz diyordu ancak vergi veren bu toprak sahipleri Londra’daki parlamentoda temsil edilmediği için huzursuzdurlar ve fırsat bulamıyorlardı.

Temsil edilmeme durumu anayasa yapma konusunda George Washington ve Thomas Jefferson gibi kurucu babaların dünyadaki en iyi anayasayı yapmak istemeleri iradesini ortaya koydu.

Hobbes Felsefesi ve Calvin Protestanlığı’nın ahlakına uygun bir anayasa yapmak istiyorlardı.

(Bakınız Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhı – Max Weber)

Bu nedenle onlar için Hobbes Felsefesi’nin gereği olan “ İnsan insanın kurdudur “ ve Calvin Ahlakı’nın “ Maddeye yönelik zihniyet tanrının zıddıdır” mottoları temel referans noktaları oldu.

Öte yandan Shays Ayaklanması sonrası General Knox George Washington’a “ Amerikalılar insandır, hayvansı tutkularına rağmen insandır “ yazmıştır, tıpkı anayasal perspektiflerinde olduğu gibi.

Bu nedenle Amerika Bağımsızlık Bildirgesi İsyan ve Ayaklanma hakkını da, tüm insanların yasa önünde eşit olma hakkını da tanımıştır.

Ancak yine bir sorun vardı.

Amerikan Anayasası’nı kaleme alan Founding Father’s adlı gruptan Plantasyon sahibi Charles Pinckey her hangi bir yurttaşın

cumhurbaşkanı olmak için 100 bin dolar olması gerektiğini söylemiştir, bu para da o dönem için ancak toprak sahiplerinde bulunuyordu.

Genç bir vali olan Morris'de " Aşırı Demokratik" olduklarını ve bunun ülkeye zarar vereceğini düşünmekteydi.

Amerika'da herkes eşitti ama bazıları daha eşitti, fırsatlar vardı ama bazıları için vardı.

Fransız devriminin günümüzde hala yeterince sorgulanmayan ve eleştirilmeyen özgürlük, eşitlik, kardeşlik sloganının temelleri sorgulanırsa özgür olanın eşit olamayacağı, adil olanın da özgür olamayacağı gibi dolaylı ve çapraşık sonuçlar elde edilebilir.

Tıpkı Amerikalıların vardığı sonuçlarda olduğu gibi.

Amerika'nın kurucu babaları liberty, equalite (özgürlük ve eşitlik) kavramlarına yaslanarak iktidarı toplumun sorumlusu olarak zenginlere vermekte herhangi bir sorun görmemişlerdi.

Genereal Knox'un söylediği buydu aslında, Amerikan toplumu ve yöneticileri için bencil, yırtıcı hayvan dürtüleri ile eşitlik ve adalet uzlaşabilirdi.

1787 Anayasası bu nedenle karşılıklı ağırlık merkezlerini esas aldı, anayasayı yapanlara göre iktidar bölündü ve dengelendi.

Buna göre para herkese eşit mesafedeydi ve ona ulaşmak için biraz yırtıcı olmak gerekiyordu.

Birbirini sınırlayan bu " Sağlıklı Rekabet " günümüzdeki parlamentarizmin ve anayasacılığın merkezileşmesine ve sorgusuz sualsiz kabulüne dönüşmüştü.

" Güçler Ayrılığı İlkesi" tarihsel ve toplumsal hiç bir veçheyi kavramadan adeta bir amentü haline getirilip kabul edildi.

Dolayısıyla şu an üzerinde yürüdüğümüz siyasal zemin " Amerikan Anayasalcılığı " temelli ve çürük çünkü ülkemizin tarihsel ve toplumsal birikimi ile uyumlu değil.

Her anayasacı tutum bir ekole yakınlık ve yatkınlık içerir.

Osmanlı Devleti'nden bu yana 3.Selim ve 2. Mahmut eliyle gerçekleştirilen değişimler, önceleri Fransız Ekolü'nün, sonraları Prusya ve Alman Ekolü'nün, Demokrat Parti iktidarı sonrası içinde bulunduğumuz dönemi de kapsayan Amerikancı Ekol'ün benimsenmesini getirdi.

Kurtuluş Savaşı sırasında ve sonrasında gösterilen bağımsızlıkçı tutum, 60 lı ve 70 li yıllardaki özgürlükçü yönelim ne yazık ki tarihsel ve toplumsal birikimimizi istediğimiz seviyeye taşımaya yetmedi.

Köy Enstitüsü öykünmeciliğinden vazgeçip, ülkemizin içinde bulunduğu grift sorunları çözmeye iradesi gösterecek yeni bir devrimci atılıma ihtiyacımız var.

Bunun için " Parlamenter Rüyalar" faslını bitirip bir an önce " Toplumun Özörgütlenme Formlarını " tartışmamız gerekiyor.

Biz fırsat beklemeyeceğiz.

Çünkü;

" Gelecek Günler için gökten ayet inmedi bize

Onu biz, kendimiz vaadettik kendimize "

DÜŞLE TOPLULUKLARI

dusle.club

dusle.club

AKADEMİLERİMİZ

dusle.club

ÜRETİMLERİMİZ

dusle.club

dusle.club

MEKANLARIMIZ

dusle.club

dusle.club

